

D. O. M.

DE

HÆMORRHAGIIS UTERINIS IN PRÆGNANTIBUS.

THESES ANATOMICO-CHIRURGICÆ.

PER totum geſtationis ſtadium, hæmorrhagiâ uterinâ corripi poſſe mulierem nemo neſcit. Si ſub initia, imminet abortus, ſed quoad prægnantem, nihil infauſti plerùmque præ ſe fert prognoſis; ſed non ità, ſi ſub finem graviditatis irruat: magni

certè momenti in ſummo geſtationis termino, graviſſima quoque circà octavum menſem; par erit in utroque caſu periculum, ni compeſcatur; ſed ſiquidem utriûſque diverſa eſt cauſa, diverſa etiam ad ſedandam encheireſis. In ultimis enim diebus peculiari arte quâdam poterit uterus ad contractionem provocari, hìncque innoxiè fœtus expelletur; quo expulſo ſtatim coarctabuntur vaſorum oſcula, remittetque ſanguinis minax effluvium; inter octavum verò menſem, eadem ſpes non affulget; invalida prorsùs ſibique deſes erit natura, & ni in promptu ſubveniat ars auxiliatrix, ſuccurratque oculata manus, cum ſanguine vita fugiet; hìc ergò periculum in morâ, illìc cunctari decet. De utrâque hæmorrhagiæ ſpecie acturi, quid de vaſorum fœtum inter & uterum communione edoceat Anatomia, perſcrutemur.

Omiſsâ peculiari uteri fabricâ, quæ ad rem noſtram ſpeciatìm non attinet, intima tantummodò ejus vaſa obiter exponemus. A ſpermaticis & ab hypogaſtricis orta hæc vaſa, tùm arteriæ, tùm venæ, ſerpentino ductu in intimam ejus ſubſtantiam exſpatiantur; venæ tamen dicuntur minùs flexuoſæ. Etſi exigua hæc vaſa, *præſertìm ſpermatica, injectionum tamen ope, per* totum uteri textum ea perſequi datur, & inſufflatione continuum inter ea eſſe, ſeu mediatè ſeu immediatè, commercium patet. Præter venas & arterias notabilia extant vaſa quædam maximè conſpicua, privati generis, celluloſa, cavernoſorum ad inſtar corporum, in omni internâ uteri ſubſtantiâ ſparſa, ab Anatomicis ſinus dicta. Quoad horum vaſorum fines 1°. arteriarum aliæ in hos ſinus ſuum ſanguinem fundunt, & aliæ in uteri ſubſtantiâ exitum reperiunt. Pariter ex ſinubus ortæ venarum aliæ, aliæ ex uteri textu, ad truncos tendunt. Sinus autem tubos exigunt qui, pro vario uteri ſtatu, plùs minùſve la-

ris oſtiis, in ejus cavo patent. Et hæc ſola vaſorum ſanguineorum oſtia, in cavo uteri hiant; namque quod attinet ad ſurculos arterioſos, quos laudant ſummi viri plures, qui, quaſi anguillæ repentes, trans internam uteri membranam ire, & in cavo prominere dicti ſunt, quaſi fila pendula, mera dicuntur ingenii luxuries, & cuilibet hactenùs verè conſpicuos fuiſſe negatur. Quoad poros de quibus dicunt plures, ſunt reverà exangues, propriumque ut aliis in caveis exhalant humorem.

Omnia quæ diximus vaſa tùm arteriæ, tùm venæ, tùm ſinus mutantur in menſtruatione, ſed inſigniter in graviditate. Quæ exilia quidem in utero vacuo, per menſtruationem ſenſilia magìs, meroque ſanguine referta apparent; in gravido, ſenſìm ità mole augentur, eâ potiſſimùm ſede quâ hæret placenta, ut exeunte graviditate ſint ampliſſima, venæ arteriis ampliores; ſinus verò adeò lateſcunt, ut extremum poſſint admittere digitum, eorumque oſtia calamum ſcriptorium.

De uteri fabricâ vaſculosâ multa ſanè addenda ſupereſſent; ſed quid plura? dicta ſufficiant, & nunc ad externam placentæ ſuperficiem quâ utero adnectitur. Ab initio geſtationis tota *omninò lanuginoſa videtur ea externa ſuperficies, & in toto* ſuo ambitu denſa & compacta ejus ſubſtantia; merumque diceres parenchyma; at paulatìm procedente graviditate, in majori ſuâ parte attenuatur, vel ſaltem non craſſeſcit, dùm alia pars in dies ſpiſſeſcit; ita ut versùs tertium menſem jam placenta à chorio diſtinguatur; pars tenuior nempè eſt chorion, & placenta denſa pars. Utriûſque ſuperficies, in omni ovi peripheriâ, hirſuta videtur villis innumeris brevioribus & exiliſſimis. Si quæras quænam ſit horum villorum natura, quis uſus? duplici ſubſtantiâ inſtrui placentam conſtat, ſpongiosâ

nempè unâ, aliâ vasculosâ, alteri alterâ superstratâ; à spongiosâ substantiâ exsurgunt hi villi, naturamque tomenti tenent. Quoad usum, humorem qualemcumque à vasis uteri exsugunt; apud omnes enim in confesso est his viis percolari succum qui ad fœtûs nutrimentum facessit; at difficultas est de modo quo instituitur illud commercium, & de genio illius succi, quod definire hactenùs arduum.

Quàm se torserint ab omni ævo auctores de modo quo ab utero succos mutuatur placenta, mirum: alii inter utriûsque vasa, dari anastomoses docuerunt; sed ex plurimis liquet experimentis nullas esse, ideòque tota ruit hæc anastomoseon hypothesis. Inosculationes vasis cum vase sibi satis habuerunt alii; sed exiguos quos exigit placenta surculos, cum grandioribus uteri vasis oribus ora jungere nonne repugnat? nonne reluctatur luminis disparitas. Graciles villos ex placentâ exporrectos in poros uteri se immittere, sicuti conseruntur plantarum radiculæ, dixerunt alii: plures in unum vas inseri docebat Cel. M. Levret; quod certè nullâ autopsiâ demonstratum; & aliundè immissi in vasa hi surculi vel erunt soluti, vel adhærescent: quoquoversùs exsurget objectionum myrias. Novum lumen indefessis D. *Hunter* laboribus deberi credunt multi. Duplicem admittit placentam, uterinam nempè unam, aliam fœtalem, sicuti & vaccis sunt cotyledones quorum alii ad uterum, alii ad chorion pertinent; docetque ex advecto ab uniûs placentæ vasis in textum cellularem sanguine, partem nutritiam à vasis alteriùs placentæ secerni & resorberi. Hâc de hypothesi dixisse sufficiat, absente tamen malæ fidei insimulatione, duplicis illiûs placentæ historiam poeticam magìs quam philosophicam nonnullis visam fuisse.

Una vel duplex, ut contendit *D. Hunter*, sit placenta, idest

è duabus quibus conſtat placenta ſubſtantiis, una ſit uterina, vel ambæ fœtales, quid intereſt? eodem modo peragitur fœtûs nutritio. Sorbitione ſolâ fieri ſcripſerat olim ſagaciſſimi viri conterraneus *Monro*; duplici placentâ abſtinuit, ſed non duplici placentæ ſubſtantiâ. Si reipſâ diverſam habet originem utraque, ſummum decus cui propriis experimentis, nova hæc eluxit diviſio; ſed uſquedum luce clarior evadat hæc opinio, in priori pedem figere ſatius; ſi quidem non ſejunctis ſubſtantiis pariter poteſt evolvi hæc μηχανὴ, & ſimplicior videtur.

Statim atque enim in uteri caveam delapſa ſunt prima futuri hominis rudimenta, jam turgere uterum, & undique initium illud qualecumque ſuis anguſtiſſimè parietibus præſepire conſtat. È poris uteri exſudat mucus quidam qui condenſatus, fit gluten cujus ope cum utero coaleſcit ovum. Indè vaſorum oſcula obturat hic novus hoſpes, indèque in caveam effluxuro è ſinuum tubis ſanguini nulla datur via; ad placentam appellat neceſſe eſt. Spongiæ vices gerit villoſus hujuſce textûs, adventitio ſucco imbibitur, huncque ſuccum dein ab eo ſorbent venæ umbilicalis ſiticuloſi fines, qui numero infiniti in hoc textu natant, tanquam radices per aquam diſperſæ. *A primordio conceptûs, vel potiùs mutuæ adhæſionis*, incipit hæc chorea; namque vix fictus, nutricatum efflagitat embryo; ſed ſicuti pauxilli penoris eſt indigus, ſic & tunc minorem huic impertiunt copiam uterina vaſa; (per tranſennam enim notare liceat ægrè imprægnari mulierem per vaſorum plethoram, faciliùs verò inſtanti quo menſtruo fluxu exinanita fuere vaſa.) Jam ne puncto quidem feriatur nova machina, & temporis lapſu ſenſim affluentis humoris augetur copia; creſcendo plùs nutritionis expoſcit fœtus, ideoque lateſcunt vaſa ſinuſque ſanguine referta; plùs ebibit textus ſpongioſus,

plùs quoque exſugunt venæ umbilicalis radices. In eo totum verſari artificium quis jure negabit ? Non palmarem ſed veriſimilem ſententiam proferre juvit, at nodum expediiſſe non gloriamur ; quæ ſi tamen genuina ſit opinio, riſum quis teneat, de tanto pulvere, varioque, omni ætate & per orbem, concertantium tumultu.

Jam aliud problema proponitur : quæritur quænam ſit ſucci quem ebibit placenta indoles. Sincerum ab utero ad fœtum ire cruorem diù creditum eſt ; at meliùs edocti negant nuperi ; contenduntque ne γρῦ quidem ſanguinis, ſed rorem album tantummodò exſugere umbilicalis venæ radices ; docentque à conceptûs primordio novam & peculiarem exſurgere ſecretionem, & quid in purpureo latice ineſt ſubtiliſſimi & propriè alibilis, à placentæ villis ſecerni. Eximiis nititur argumentis hæc opinio, hancque fulciunt & ratio, & experientia nec-non & analogia : huic ergo aſtipulari non dubitamus. Quæritur iterùm ubinam ſuccus ille fiat ſanguis ? An placentæ quâdam peculiari elaboratione, an proprii cordis fœtûs actione ? Plures ſibi paravit aſſeclas noviſſima hæc ſententia, plures quoque in eam inſurgunt, & autopſiâ freti, ſanguinem que ante cor generari aſſerunt ; ſi enim viderunt *Malpighius*, *Harveus*, *Hallerus* & alii, ſanguineis vaſis ſuperbire placentam in ovo incubato, dum cor & omnia in fœtu palleſcerent, grave quidem indè orietur argumentum ; nos autem, nè ſaltemus extra chorum, rem dijudicare non molimur, & Ill. viri ne cineri dolorem inuramus, hæmatoſeos ſuæ artifex eſto fœtus. Jam autem ad rem noſtram deveniendum : ſanguine referta eſſe uterina vaſa conſtat, imò per graviditatem turgere, & ex illâ turgeſcentiâ tam largæ procedunt hæmorrhagiæ : quænam ſint cauſæ & ſymptomata nobis incumbit inveſtigandum, exhibendaque medendi ratio.

Una & eadem eſt proxima hæmorrhagiæ uterinæ cauſa, quocumque geſtationis tempore accidat: ſcilicèt placentæ à vaſis uterinis avulſio, hujus autem avulſionis ratio diverſa. Vel enim fortuitò fieri poteſt, vel ſpontè, ut ità dicam, evenit, & ab ipſiûs rei naturâ pendet. Etenim ſi graviter lapſa fuerit ad ſummum terminum prægnans, vel temerè exercitata, &c. vel ſi ſubrepſerit ex occultis pluribus, ſpecialis quædam cauſa, plùs minùs-ve lato orbe rumpetur uterum inter & placentam adhæſio; tunc ex uteri vaſorum hiantibus oſtiis fluet ſanguis maternus, moxque fiet hæmorrhagia; quod non adeò infrequens, ſed in ſpeciali quâdam & fortuitâ cauſâ vertitur. Ineluctabilis verò hæmorrhagia versùs octavum geſtationis menſem, ſi ſupra uteri oſtium adjaceat placenta: omnibus enim notum eſt ſub finem graviditatis ad totam uteri expanſionem, pro ratâ portione, conferre cervicem, ſeque cervicales fibras ad inſtar aliarum explicare & inde à ſe mutuò divaricari, quin & jam paululùm fatiſcit uteri orificium. Ordinem inde perverti neceſſum; jam uteri vaſa è loco primo dimota, vaſis placentæ non aſſentiuntur, rumpitur inter ea felix olim nexus, intercipiturque commercium; ſpongioſus placentæ textus reglutinatur, dum uterina *vaſa patent hiulca; indè tot rivi ſanguinei*, indè *periculoſior* hæmorrhagia.

Sive à fortuitâ ut dictum, ſive à ſpontaneâ, tempore præſtituto, placentæ avulſione oriatur ſanguinis fluxus, ſub initia vulgò guttatìm & lentè fluit, & abſque ullo ad partum dolore; qui ſtatus plurimis diebus, non rarò viginti circùm circà, perdurat; ſic ſine dolore ſtillat ſanguis, vel jugiter vel identidem, & ſine moleſtiâ ferè, nec virium defectione, ſed cum languore quodam tantùm & gravatìm vitam agit prægnans. Aſt repentè copioſiùs proſilit ſanguis, in enormem maſſam coagulatur, ſtu-

pent omnes, trepidantque & non lymphato metu : etenim ni in promptu adſit ſagax Chirurgia, ſupervenient lipothymiæ, ſudores frigidi, oſcitationes, tinnitus aurium, proſternentur vires, & ſubitò de miſerâ erit decantatum. Quod felicioris hodiernæ praxis beneficio ſæpè ſæpiùs avertitur.

Quid in utroque caſu tentabit Chirurgus, à primordio veræ cauſæ inſcius? Si nullus ineunte ſanguinis effluxu urgeat dolor, ſi modicus ſit, & hactenùs valeant vires; apage digiti in vaginam indaginem, quam etſi prædicant & exhibent incauti & inexperti, plùs noxii quàm frugis impertiet. Cubile ineat & aſſiduè jaceat ægra; abſint & ſanguinis miſſiones & ſtipticorum uſus, tenuis victus præcipiatur, & cæterum otioſus excubet obſtetricans.

Quæ tandiù obtinebit agendi ratio, quandiù modica erit hæmorrhagia, & præſertìm quandiù valebunt vires; non raro enim adhibitis hiſce cautelis, remiſit ſanguinis effluxus, ſaltem non in oſtio adhærente placentâ, & exindè benignus omninò ſubſequutus eſt partus. At verò ſi, ut dictum, aliquot *elapſis diebus*, *ſubitò irruat ſanguis*, ſi quid de viribus decedere percipiatur, pungant dolores necne, rem exploret Chirurgus, & tunc, ſcrutanti digito, ſi obvia ſit in uteri oſtio placenta, ſpecialis certè cauſa patebit & nullum ſupererit dubium; alibi verò jacere conſtabit, ſi digito non occurrat.

His dignotis obvium ſe præbeat Chirurgus, diverſumque pro diverſâ ſpecie adhibeat modum; ſi conſtet in fundo uteri, vel aliàs, ſed non in cervice hoſpitantem placentam, à quâlibet cauſâ partim eradicatam fuiſſe, quandiù in utero morabitur

bitur infans; tandiù expansi uteri soluta patebunt vasorum ora; & quò fluet copiosiùs, eò longiùs serpet sanguis, latiorque fiet placentæ avulsio, indèque magìs ac magìs sæviet hæmorrhagia. Quâ de ratione properandam esse fœtûs extractionem commendârunt antecessores, & dudùm obtinuit hæc praxis; ast quandoquè incidere esset in Scyllam, & extracto fœtu, læthalem successisse hæmorrhagiam, nedùm compesceretur quæ urget, pluriès comprobavit experientia; diuturno enim sanguinis effluvio fractus uterus ad debitam retractionem fit piger, hujusque languescunt fibræ; inertes ergò post subitam fœtûs & secundinarum extractionem, retractionem abnuent, & ad extremum, expanso viscere, hiabunt vasorum ora, undiquè pluet sanguis, & ad mortem.

Cui infortunio cavens longo perspicacique usu edoctus Cel. M. Puzos, aliam sibi selegit viam. Adnotaverat vir egregius eò exæstuari minùs sanguinis effluvium, quò magis & acutioribus agebatur mulier doloribus, & vice versâ; necessarias ergo contractiones & frequentes, & validas censebat. Sed aliundè, instante hæmorrhagiâ, lentam persæpè viderat naturam, perlevesque tantùm & languidos esse dolores observaverat; incitandum proindè censuit uterum, ut invitus, sed artis auxilio impiger factus, fatalem præcaveat exitum. Hoc autem erat summi viri præceptum, quod Reipublicæ opportunum & conducibile munus obtulit: in uteri orificium immittantur unus vel plures digiti, quorum ope titilletur, excitetur orificium; hujusque hâc ratione inchoatus absolvatur hiatus. Duplex hâc titillatione oritur lucrum, promoventur, sensìmque recrudescunt dolores, & magis magisque dehiscit ostium. Indè paulatìm procedente infantis capite, obturantur vasa, contractionibusque repetitis horum minuitur lumen, indè deflagrat hæmorrhagia, inci-

tatoque gradu properat partus. Neminem latet hanc praxim nequaquàm obtinere posse, si perversè sit in utero situs infans; quo enim in extremo casu, extrema; succedet verò plerumquè dum quoad situm legitimè se res habebunt; sic enim pluriès obstetricantium olim ille Coryphæus arte suâ, sedato cruoris effluvio, genuino partu, & incolumi puerperâ, vegetum lætus obtinuit infantem; sicque hujus vestigiis insistentes plurimi, non semel ab orci faucibus & matrem arripuerunt & prolem.

Non ita succedit hæc methodus si à cervicalibus uteri vasis orta fuerit hæmorrhagia. Si larga & copiosa, & de causâ sis certus, jam citò ad opus te accingas, minori enim cunctatione augeretur sanguinis effluvium, minuerentur vires, & proindè cresceret periculum. In vaginam immissæ dextræ obviàm se offert placentæ soluta pars; an penès eam inseri debeat obstetricantis manus, usque ad chorion, vel pertundere liceat ipsammet placentam ad pergendum, trans eam immissâ manu, quousquè occurrat unus ex infantis artubus, fuit problema; utramque enim praxim proposuerunt & expertissimi in re obstetriciâ magistri; at prior unanimi consensu fuit recepta, prorsùsque ablegata alia; quippè non nisi ægrè, & diu agente digito, poterit perforari placenta; hoc verò opere faciliùs discedet quàm perfodietur, & exindè major fiet vasorum solutio, antequàm trans placentam manui pateat iter. Promptè ergò & leniter fiat superstitis placentam inter & uterum adhæsionis, in uno è lateribus, solutio, celeriter dilacerentur membranæ, & inducatur manus ad fœtum; statimque apprehenso pede, quod in hoc casu non ægrè fit, juxta artis leges educatur infans. Hâc novâ solutione, jam sanguinem lato ore effundentibus vasis, addentur alia certè plura quæ patebunt, & sanguinem quoque largo mittent flumine; sed si celer sis in agendo, & industrius, vix

hiulca & ſoluta vaſa, promptâ uteri contractione ſubſequenti, arctiora fient, horum oſcula anguſtabuntur, proindèque claudentur hi rivi, ſiſtetque ſanguinis effluvium; quod rationi conſentaneum, & quotidianâ conſtat experientiâ.

Quo peracto, in extrahendis ſecundinis ne ſis tardus: à communi lege aberrat hic eventus. Si enim moreris, pro majori parte eradicata placenta, expanſum, cunei ad inſtar, retinebit uterum, & exinde hiantia remanebunt uterina vaſa, quæ coarctari inſtat; exemptâ autem placentâ in priorem ſtatum facilè redit uterus, ſtringuntur vaſa, nec ampliùs pertimeſcenda ſupereſt hæmorrhagia, niſi iners remaneat uterus, de quâ inertiâ hìc agere abs re eſſet.

HAS THESES, Deo juvante & Præſide M. GUILLELMO-LUDOVICO PIET, *Regiæ Chirurgorum Pariſienſis Academiæ Conſiliario, antiquo Scholarum Præpoſito, nec non ægrè parturientibus egenis, Regio diplomate, Adjutore conſtituto, tueri conabitur JOANNES-BAPTISTA-ANTONIUS-GASPARDUS* FORESTIER, *Pariſinus, in almâ Univerſitate Pariſienſi Artium Liberalium Magiſter, Theſeos auctor.*

Die Veneris 30ᵈ. Auguſti 1782, *à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.*

PRO ACTU PUBLICO
ET
MAGISTERII LAUREA.

PARISIIS,
Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii necnon Academiæ Typographi, viâ Citthareâ.

M. DCC. LXXXII.